

Nekuda, Vladimír

[Siedlungsforschung: Archäologie, Geschichte, Geographie. Band 10, 1992]

Archaeologia historica. 1994, vol. 19, iss. [1], pp. 465-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/140112>

Access Date: 15. 11. 2024

Version: 20241113

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

a Maďarů. Pro severovýchodní Bavorsko uvádí názor K. Schwarze, který rozlišuje hrady ústřední, královské, šlechtické a svobodných pánů. Ta opevněná sídla, která byla při dálkových cestách, plnila v jistém smyslu i funkci správní.

Stavba i údržba hradů byla zátěží pro okolní obyvatelstvo, a to mělo své sociální důsledky.

106 vyobrazení v textu zpřístupňuje terénní a půdorysnou situaci vybraných lokalit. Na čtyřech mapových přílohách je znázorněno rozložení více než osmi set opevněných sídel, přehled lokalit, na nichž byl proveden archeologický výzkum, přehled opevněných sídel navazujících bezprostředně na římské tradice a čtvrtá příloha obsahuje přehled saských kruhových opevnění a velkoplošných opevnění 8.—9. století na fransko-saském pohraničí.

Cílem této stručné informace je upozornit na tuto důležitou publikaci pro studium vývoje opevněných sídel v Evropě.

VLADIMÍR NEKUDA

Siedlungsforschung. Archäologie — Geschichte — Geographie. Band 10, Bonn 1992.

Sborník obsahuje příspěvky přednesené na 18. konferenci pracovní skupiny pro výzkum vývoje osídlení ve střední Evropě (Erbeitskreis für genetische Siedlungsforschung in Mitteleuropa). Hlavním tématem této konference bylo osídlení vyššího středohoří. Na toto téma bylo předneseno 10 referátů.

Úvodní článek ve sborníku od D. Deneckeho (universita Göttingen) se zabývá vývojem osídlení a hospodářským rozvojem středohorských oblastí na území Německa. Tento vývoj sledoval autor od raného středověku až téměř do současnosti. Zdrojem obživy v těchto středohorských oblastech bylo především dřevo a chov dobytka. Významným zdrojem obživy je rovněž výskyt nerostů a jejich těžba.

Další příspěvek je zaměřen na jednotlivé regiony jako Schwarzwald, Vogesy, Švábské Alpy a Švýcarská Jura. W. D. Sick zde podal vývoj osídlení od mladší doby kamenné až do vrcholného středověku a věnoval pozornost i typům sídel.

Neméně podnětný je příspěvek od U. Kühla (universita Freiburg) zabývající se vlivem klášterů na proces osídlení v oblasti Schwarzwaldu.

Vývojem osídlení v pohohí Vogesy se zabýval J. Stadelbauer (univerzita Freiburg). Z hlediska archeologického jsou zvláště podnětné příspěvky H. Steuera (univerzita Freiburg) o vývoji hornictví v německém středohoří od římského období a jaký vliv mělo toto podnikání na osídlení a příspěvek E. Gringmuth-Dallmera (Berlin), zabývající se středověkým osídlením ve Středním a Dolním Harzu. Toto téma doplnil ještě D. Denecke pro území západního Harzu.

Pozornost německému rudohoří věnovali G. Billing (Dresden), a V. Geupel (Landesmuseum Dresden). Pro vývoj osídlení tam byla důležitá druhá polovina 12. století, kdy došlo k mýcení lesů a vzniku nových sídel. Místní jména, typy sídel a názvy polních tratí spolu s archeologickými nálezy odhalily, že vývoj osídlení probíhal v několika fázích.

Horními městy v Krušnohoří se zabýval W. Schwabenicky (Mittweida). Na základě výzkumu zaniklých hornických měst poukázal na to, že dnešní síť měst není identická se situací ve středověku. Příspěvek obsahuje výsledky archeologických výzkumů na několika lokalitách hornických měst. Existence zemnic ve zkoumaných městech př. pomíná nálezy v našich městech a jejich označení podle P. Michny jako lokační zemnice.

Sborník obsahuje recenze, zprávy, velmi cennou a obsáhlou bibliografii k evropskému výzkumu osídlení. Jedná se o práce vyšší v letech 1991/92.

VLADIMÍR NEKUDA

Zdeněk Smetánka, Legenda o Ostojovi. Archeologie obyčejného života v raně středověkých Čechách. Edice Kolumbus, sv. 125. Praha, Mladá fronta 1992, 296 s., množství vyobrazení v textu.

Archeologie získává při výzkumech svými specifickými metodami hmotné památky, jež jsou především pozůstatky a stopami každodenního života našich předků. Dokumentují však pouze jeho určité stránky, neboť kromě některých indicí se z nich nedozvídáme téměř nic o duchovní kultuře a projevech, a velmi málo i o mnoha dalších oblastech života v sociální sféře, hospodářských vztazích atd. Archeologie středověku v tom není výjimkou. Časový úsek, kterým se zabývá, však dovoluje kombinovat vypovídací možnosti hmotných pramenů s prameny písemnými, používat etnogra-